

Onderwerp: **Jaarverslaggeving 2021**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. De jaarverslaggeving 2021 vast te stellen;
2. De grondexploitatie per ultimo 31 december 2021 af te sluiten voor de projecten Veller II, herontwikkeling Iepenhof en herontwikkeling Putterweg en het resultaat ervan per saldo vast te stellen op € 411.535 negatief;
3. Het verlies van het project Veller II te dekken uit de reeds eerder gevormde beschikbare verliesvoorziening;
4. De te verwachten resultaten van de geactualiseerde grondexploitaties op eindwaarde vast te stellen zoals opgenomen in het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG);
5. De hoogte van de verliesvoorziening grondexploitaties vast te stellen op € 21.829.054 per ultimo 2021 en daartoe € 183.628 te doteren;
6. Het positieve resultaat over 2021 ad € 14,9 mln als volgt te bestemmen:
 - a. Aan de algemene reserve een bedrag van € 3,1 mln toe te voegen voor de overheveling van budgetten naar 2022 en dit bedrag in 2022 te onttrekken aan de algemene reserve en toe te voegen aan de exploitatie 2022;
 - b. Het resterende deel van het resultaat, € 11,8 mln toe te voegen aan de algemene reserve;
7. Décharge te verlenen aan het college van Burgemeester en wethouders voor het gevoerde beleid.

Aanbieding

Met trots kijken we terug op wat er in 2021 is gedaan en gerealiseerd. In maatschappelijk en financieel onzekere tijden hebben we koers kunnen houden. Met deze jaarverslaggeving leggen we graag verantwoording af over wat we in 2021 hebben gedaan en wat het heeft gekost.

Dynamisch jaar

Want 2021 was een dynamisch jaar met veel uitdagingen, zoals onduidelijkheid over beschikbare financiële middelen uit het gemeentefonds (door o.a. herverdeling, jeugdzorg, extra taken), impact en financiële gevolgen van corona, een grote woningbouwopgave, onduidelijkheid over de gevolgen van de stikstofcrisis, de landbouwtransitie en discussies over de energietransitie. Voor de uitdagingen op de korte termijn hebben we beslissingen genomen, die de lange termijn niet in de weg staan. Die dynamiek zorgde er ook voor dat niet alles uitgevoerd kon worden wat we ons hadden voorgenomen.

Fundament voor de toekomst

In 2021 hebben we veel gedaan en veel bereikt. Voor en met onze inwoners en ondernemers. We zijn trots op de manier waarop onze inwoners naar elkaar omkijken. Dat is een kracht van Barneveld. Deze kracht is ingezet voor de opgaven van vandaag en zal ingezet worden voor de uitdagingen van morgen. Zo heeft de raad voor de groeiopgaven van de gemeente uitgangspunten vastgesteld. Er is, kortom, een basis gelegd waarop verder gebouwd kan worden.

Fusie met Scherpenzeel

We hebben ons voorbereid op de herindeling met Scherpenzeel. Er is veel tijd en energie gestoken in de voorbereiding van deze fusie, om de overgang soepel te laten verlopen. Wij stonden er klaar voor. Het kabinet heeft besloten deze procedure niet door te zetten. Ondertussen waren we al bezig om onze organisatie voor te bereiden op de toekomst. Een organisatie die klaar is om de grote opgaven en groei van Barneveld op te pakken. Die visie en aanpak is neergelegd in het Groeiplan 2021-2025.

Wendbaarheid

In 2021 hadden we opnieuw te maken met de gevolgen van de corona uitbraak. De pandemie was nauwelijks in een andere fase terecht gekomen of de oorlog in Oekraïne brak uit. Inmiddels hebben we met de gevolgen hiervan te maken. We verwachten dat de dynamiek de komende jaren nog wel even aanblijft. Dit vereist een organisatie en een bestuur die zich makkelijk aanpassen aan een dynamische omgeving. Daarvoor zijn de eerste stappen gezet. Deze veranderopgave speelt binnen het bestaande spanningsveld tussen de gewenste ambities en de beschikbare capaciteit.

Vanwege de coronamaatregelen en capaciteitsproblemen, kon niet al het voorgenomen beleid uitgevoerd worden. Praktisch niet, vanwege de lockdown, of vanwege andere prioriteiten. Waar nodig voeren we deze taken alsnog dit jaar uit.

Wat hebben we in 2021 bereikt?

Zoals opgemerkt hebben we in 2021 veel gedaan en veel bereikt.

Omgevingsvisie

Zo heeft de raad uitgangspunten vastgesteld voor de groeiopgave van de gemeente. Tot 2040 bedraagt de woningbouwopgave voor de regio Foodvalley 40.000 woningen. In de zogeheten Hoofdlijnennotitie zijn verschillende toekomstscenario's voor de fysiek-ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Barneveld tot 2040 verkend. Deze hebben betrekking op wonen, werken, voorzieningen, natuur- en landbouw, recreatie en energie & klimaat. Deze verkenning heeft geresulteerd in de vaststelling van een 7-tal uitgangspunten. Deze uitgangspunten worden bij de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie meegenomen. Daarmee wordt invulling gegeven aan de woningbouwopgave voor de regio Foodvalley van 40.000 woningen tot 2040.

Participatie

Participatie leert ons wat er speelt in onze samenleving. Participatie draagt bij aan wederzijds begrip en geeft inzicht in actuele ontwikkelingen. Deze inzichten zijn nodig in een gebied om de leefomgeving te verbeteren en/of op peil te houden.

Na de zomer is het participatieproces voor de Omgevingsvisie gestart. We hebben met inwoners, belangenverenigingen, organisaties en professionals van gedachten gewisseld over de toekomst van de gemeente Barneveld. Inwoners en centrumondernemers hebben actief kunnen meepraten over de toekomst van het centrumgebied van zowel Barneveld als Voorthuizen.

Ook werden er windgesprekken gevoerd, die meegenomen worden bij het opstellen van de Structuurvisie windenergie. Ook zijn er live en digitale bijeenkomsten georganiseerd.

Instandhouding van sociale en culturele voorzieningen in coronatijd

Voor inwoners die dat nodig hebben, hebben we het aanbod aan jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en bijstand en re-integratie op peil gehouden. Voor ondernemers hebben we de Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers (Tozo) uitgevoerd.

Daarnaast hebben we ingezet op de verspreiding van zelftests voor minima en laagdrempelige info en mogelijkheden voor vaccineren en testen.

Met extra ouderen- en jongerenwerkers zijn activiteiten voor sociaal en mentaal welzijn ontplooid. Het aanbod aan beweegactiviteiten voor ouderen en mensen met een (kans op een) aandoening is

uitgebreid. Motorische screening van basisscholieren is gestart en de ondersteuning van sportverenigingen is geïntensiveerd.

Er is coronasteun verleend aan cultuuraanbieders, niet alleen ter compensatie van inkomstenderving maar ook voor innovatie. Het Maatschappelijk Cultuurfonds van de gemeente is volledig ingezet om diverse culturele initiatieven te ondersteunen en op basisscholen zijn er meer cultuurlessen gegeven in verschillende cultuurdisciplines.

Interne bereikbaarheid

Er is een parkeerplan uitgewerkt. We zijn ook gestart met een visie op de Centrumring Barneveld. Dit in navolging van de omgevingsvisie Barneveld Centrum.

Daarnaast hebben we ingezet op het reguleren van het verkeer in Voorthuizen in de toekomst. Dit hebben we gedaan met de visie op de hoofdwegenstructuur Voorthuizen. Samen met de centrumvisie Voorthuizen, vormt deze visie de basis voor de verdere uitwerking van praktische opgaven. Op korte en (middel)lange termijn. Dit geldt voor de Baron van Nagellstraat, Hoofdstraat, Rembrandstraat en Apeldoornsestraat.

Verder hebben we de Mercuriusweg opnieuw ingericht. Daarbij hebben we een veilige fietsvoorziening gemaakt. Dit in combinatie met een klimaatadaptieve en toekomstgerichte (asfalt)constructie. Ook hebben we de fietsoversteek Vellerselaan aangepast. Tegelijkertijd is op een groot deel van de Vellerselaan en Bankivalaan een snelheid van 30 km/uur ingesteld.

Externe bereikbaarheid

We hebben de MIRT-verkenning A1-A30 afgerond. De minister, de provincie, de regio Foodvalley en de gemeente Barneveld hebben een bestuursovereenkomst ondertekend. Hierin staan afspraken over de financiering van het vervolgproces.

De lobby naar de A1-corridor is in 2021 geïntensiveerd. We hebben verbinding gezocht met andere regio's langs de A1. We zetten ons gezamenlijk in om een MIRT-onderzoek uit te voeren. We doen onderzoek naar de specifieke opgaven, knelpunten en oplossingen voor de Multimodale Corridor A1 (weg en spoor). Dit doen we samen met het Rijk.

Het project Oostelijke Rondweg van Barneveld stond in 2021 in het teken van het milieuonderzoek. Daarbij zijn er enkele mogelijke routes van de Oostelijke Rondweg onderzocht.

Minder woningen gebouwd dan gemiddeld

In 2021 zijn er 215 woningen opgeleverd, waarvan de meeste in Voorthuizen. Dit waren er minder dan we gewend waren. Dit komt vooral door de afronding van grotere ontwikkelingen en de start van nieuwe ontwikkelingen. Hierbij valt te denken aan de ontwikkelingen van Veller, De Burgt en Bloemendal. Planvoorbereiding vergt tijd. Daarbij werken stikstofperikelen en capaciteitsproblemen vertragend. Daarnaast is gestart met de voorbereiding van ruim 600 nieuwbouwwoningen. Deze woningen worden in 2022 gebouwd op verschillende locaties in onze gemeente. Waaronder ook inbreidings- en uitleglocaties.

Landbouwtransitie

Met Regio Foodvalley zijn we gestart met het maken van een Landbouwperspectief. Het doel daarvan is om te onderzoeken hoe we een sociaal-economisch vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied behouden en ontwikkelen. Een gezonde leefomgeving, gezonde natuur, een robuust watersysteem, met daarin passende en toekomstbestendige landbouw en veehouderij. We willen ruimte bieden aan een duurzame invulling van de primaire agrarische sector. Dit in combinatie met passende nieuwe functies. De stikstofimpasse biedt, naast onzekerheid, kansen voor innovatieve ontwikkelingen.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een basisprincipe bij locatiekeuzes en inrichtingsplannen. We willen een energieneutrale, klimaatbestendige en veilige gemeente zijn. De klimaatopgave is samen met

inwoners, organisaties en bedrijven opgepakt. Er is vaak gebruik gemaakt van de subsidieregeling Regenwater Vasthouden en diverse scholen hebben een groen schoolplein aangelegd.

De raad heeft de Warmtevisie vastgesteld. Deze Warmtevisie geeft kaders voor het verminderen van het gebruik van aardgas. Er is een zogeheten bod RES vastgesteld. Daarmee geeft Barneveld bijvoorbeeld aan hoeveel energie we op gaan wekken met zonne- en windenergie. Ook hebben we de Structuurvisie windenergie vastgesteld. De raad heeft kaders gesteld voor een gebied waarbinnen windturbines mogelijk zijn en onder welke voorwaarden. Daarbij zijn we ons bewust van de groei van de maatschappelijke weerstand tegen de ruimtelijke invloed van energiemaatregelen.

Biodiversiteit

Eind 2021 heeft de raad het biodiversiteitsplan voor de gemeente Barneveld vastgesteld. Dit plan heeft als doel om planten en dieren meer ruimte te geven in de gemeente. Met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties willen we natuurwaarden versterken. Dit waar mogelijk. Het plan heeft een looptijd voor 5 jaar. Voor elk jaar wordt een uitvoeringsvoorstel opgesteld.

We moedigen het verbeteren van de biodiversiteit binnen ruimtelijke ontwikkelingen aan. Dit doen we door een puntensysteem natuurinclusief bouwen toe te passen. De raad heeft dit puntensysteem en de bijbehorende gewenste reikwijdte inmiddels vastgesteld.

Onderwijshuisvesting

Onderwijs speelt een essentiële rol in de samenleving en de ontwikkeling van jeugd en jongeren. Om zo goed mogelijk onderwijs te bieden is passende onderwijshuisvesting nodig. De huisvesting moet het onderwijsproces maximaal ondersteunen. We bieden een gezonde en veilige leeromgeving voor jongeren die op langere termijn exploitabel is.

In 2021 is de duurzame vernieuwbouw van het hart van het Johannes Fontanus College (JFC) afgerond. Dit samen met twee nieuwe gymzalen. Ook is de uitbreiding van Rehoboth Onderwijs en Zorg in gebruik genomen. De Koningin Beatrixschool in Kootwijkerbroek heeft eind 2021 een tijdelijke noodschool gekregen en is gestart met de vernieuwbouw. De Meerwaarde is gestart met de bouw van de uitbreiding van het hoofdgebouw en een aparte techniekhal. De uitbreiding van de Donnerschool in De Glind is af.

Accommodatiebeleid

De groei van de gemeente heeft gevolgen voor het gebruik van en de vraag naar verschillende (nieuwe) gebouwen. Voor bestaande locaties willen we gaan bekijken hoe we deze beter kunnen inzetten om zowel aan de bestaande als aan de nieuwe vraag te kunnen voldoen. Met het vaststellen van het 'Accommodatiebeleid Sport en Cultuur' zijn begin 2022, in overleg met betrokken partijen beleidsuitgangspunten opgesteld.

In juli heeft de raad besloten de fietscrossbaan van Flying Bikes naar de Hanzeweg te verplaatsen. De herontwikkeling van het huidige fietscrossterrein aan de Essenerweg maakt deel uit van dit besluit. Voor de verplaatsing van de Oranjevereniging Voorthuizen naar de Oude Zeumerseweg zijn, in overleg met de Oranjevereniging, plannen uitgewerkt.

Korfbalvereniging Spirit is verhuisd van sportcomplex Overhorst naar de sporthal De Voorde. Nieuwe korfbalvelden zijn aan de Jan de Jagerweg in Voorthuizen aangelegd. Het nieuwe clubgebouw en twee kunstgras hockeyvelden van de Mixed Hockeyclub Barneveld zijn in oktober officieel in gebruik genomen. Het gebouw is bijna energieneutraal (BENG) gebouwd.

Weerbaar en slagvaardig

De dynamiek waarin Barneveld zich begeeft en de ambities die de gemeente Barneveld heeft, vragen om een weerbare gemeente en een wendbare, slagvaardige organisatie. Een fijne organisatie om voor te werken en veel voor inwoners en ondernemers te kunnen betekenen. Daarom gaan we meer vanuit de opgaven en gebiedsgericht werken. Hiervoor zijn in 2021 de eerste stappen gezet met het

vaststellen van het groeiplan. Hier gaan we de komende jaren mee verder, waarbij we rekening houden met de (financiële) effecten van externe factoren zoals wetgeving, krapte op de arbeidsmarkt en de interne gevolgen op de organisatie.

Voor de raad is het belangrijk te kunnen sturen op de belangrijkste punten. Tegelijkertijd moet er goed 'de vinger aan de pols' gehouden worden. Om dit te kunnen doen worden de sturingsmogelijkheden van de planning- en control instrumenten vergroot.

Dit doen we door het inzicht in en de voorspellende waarde hiervan te vergroten. Dit gebeurt in nauwe afstemming met een raadswerkgroep. Deze verandering is in lijn met de aanbevelingen om de financiële informatievoorziening te verbeteren. Deze aanbevelingen zijn in 2021 door de raad vastgesteld. Met de Programmabegroting 2022 is daarin een eerste stap gezet. Gelijk met de Jaarverslaggeving wordt de eerste tussenrapportage voor 2022 geagendeerd.

Wat heeft dit gekost?

Positief saldo van € 14,9 miljoen

We hebben 2021 afgesloten met een positief saldo van € 14,9 miljoen. Dit komt omdat er zowel minder is uitgegeven als meer is binnengekomen dan gepland. Er is minder uitgegeven doordat werkzaamheden geen doorgang konden vinden door de coronapandemie, gebrek aan menskracht of andere omstandigheden. Zo stagneerde planvorming en uitvoering ook door de stikstofimpasse. Daarnaast is er op enkele vlakken ander werk gedaan dan gepland. Zo hebben we veel tijd en energie gestoken in het door de moeilijke periode heen helpen van onze inwoners en bedrijven. Ook kostte de voorgenomen fusie met de gemeente Scherpenzeel veel menskracht. Meer inkomsten is onder meer een gevolg van de tussentijdse winstnames grondexploitaties en een voor 2021 positieve decembercirculaire. In het 3^e kwartaal is gestart met het verbeteren van de bedrijfsvoeringsprocessen om te komen tot meer transparantie en (financiële grip). Hier gaan we in 2022 mee verder.

Voor een volledige verantwoording verwijzen we naar het hoofdstuk financieel resultaat en de toelichting op de belangrijkste verschillen en naar bijlage 3, waar de verschillen per beleidsproduct, zowel bij de lasten als de baten, worden toegelicht.

Financiële positie

Onze financiële positie is kort geleden uiteengezet in een raadsmemo. Daaruit blijkt dat de financiële kengetallen als toetsingscriteria bij het opstellen van de planning- en control producten worden gebruikt. Ook blijkt het overall beeld bij de verschillende kengetallen voldoende. In het kader van de ontwikkelingen die op ons af komen, blijft het voeren van een financieel solide beleid van belang.

Met behulp van diverse financiële kengetallen kan inzicht verkregen worden in de financiële positie. Deze kengetallen hebben betrekking op de balans en het overzicht lasten en baten. Voorbeelden hiervan zijn de solvabiliteit, de netto schuldquote, de weerstandscapaciteit, onbenutte belastingcapaciteit, etc. Mutaties die effect hebben op deze kengetallen en daarmee de financiële positie beïnvloeden, zijn investeringen in de materiële vaste activa en voorraden (grondexploitaties) en de wijze van financiering, het beschikbare weerstandsvermogen, het risicoprofiel en de ontwikkeling in de baten. Zo is er in 2021 een toename van de activa (bezittingen) van € 16 mln euro (waarvan € 6 mln voorraden). Deze toename wordt gefinancierd vanuit een toename van het eigen vermogen van € 8,7 mln en € 7,3 mln vreemd vermogen.

De solvabiliteit, de verhouding eigen vermogen en totaal vreemd vermogen, geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteit is iets gedaald (naar 24,3%), maar nog steeds hoger dan de streefwaarde van 20%. Dit komt omdat de passiva iets is toegenomen en het eigen vermogen in verhouding iets is gedaald. Omdat voorgesteld wordt om een deel van het rekeningresultaat aan de algemene reserve toe te voegen, zal deze waarde verbeteren (27%).

De netto schuldquote is in 2021 verbeterd (139,6%) ten opzichte van de jaarrekening 2020 (147%), maar nog wel hoger dan de streefwaarde van (maximaal) 130%. Dit is enerzijds het gevolg van een toename van de baten en anderzijds een iets lagere netto hogere schuld. De toename van vlottende schulden is zichtbaar bij de voorfinanciering van de grondexploitatie. Dit is voor gemeente Barneveld logisch, omdat we een grote grondvoorraadpositie hebben vanwege de hogere financieringsbehoefte waar naar de toekomst baten uit voortvloeien.

Het weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit ten opzichte van de benodigde weerstandscapaciteit), exclusief het resultaat van 2021, ligt met een ratio van 1,36 binnen de optimale bandbreedte van 1,2-1,6. Indien we rekening houden met het voorstel ten aanzien van het rekeningresultaat 2021, zal deze waarde 2 zijn. Tevens biedt de onbenutte belastingcapaciteit nog voldoende mogelijkheden om financieel wendbaar te blijven. Dit bestaat uit de extra ruimte die de gemeente heeft om, met inachtneming van de wetgeving, maximale inkomsten te genereren uit de gemeentelijke heffingen.

Grondexploitatie

Alle grondexploitaties zijn eind 2021 geactualiseerd. Op basis hiervan blijkt een tussentijdse winstname van € 3,5 mln mogelijk. Daarnaast is een toevoeging nodig van de verliesvoorziening wegens verwachte negatieve resultaten van € 183.000. Drie grondexploitaties worden afgesloten. De herontwikkelingen Iepenhof en Putterweg voor een totaal positief resultaat van € 503.000. Project Veller II met een verlies van € 915.000, dat gedekt wordt uit de daartoe gevormde voorziening. Per saldo bedraagt het resultaat op de grondexploitaties € 3,8 miljoen.

Resultaatbestemming

Budgetoverheveling

Het positieve resultaat ad. € 14,9 miljoen wordt onder meer veroorzaakt door het feit dat er voor € 3,1 miljoen aan werkzaamheden niet verricht konden worden, mede als gevolg van Covid-19.

Het is belangrijk dat deze werkzaamheden nog wel worden uitgevoerd in 2022. Daarom stellen we voor om van het totale resultaat € 3,1 miljoen te bestemmen ter dekking van de uitgaven van deze werkzaamheden in 2022. Dit betekent dat in 2022 de begroting voor € 3,1 miljoen wordt verhoogd en er voor hetzelfde bedrag een onttrekking plaatsvindt vanuit de algemene reserve. Een specificatie van dit bedrag met toelichting is opgenomen in bijlage 3.

Algemene reserve

We stellen voor het resterende deel van het resultaat, € 11,8 miljoen, toe te voegen aan de algemene reserve.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J.J. Luteijn

Bijlage:
Jaarverslaggeving 2021